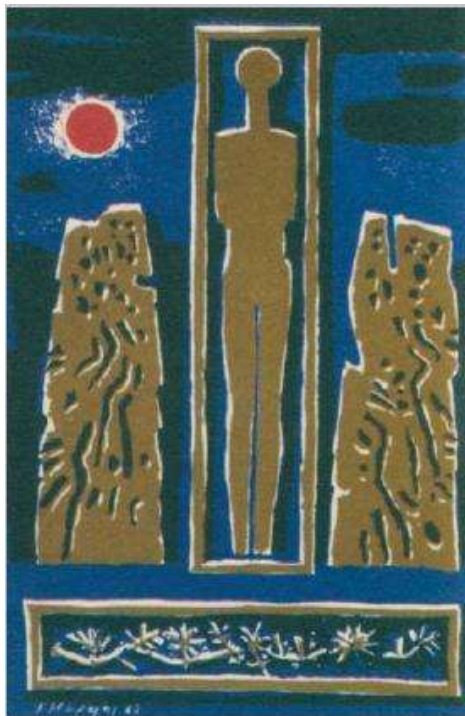

Το ρήμα *πάσχω*, ρήμα του πόνου

Το ρήμα *πάσχω* είναι ένα ρήμα που ίσως όλοι θέλουμε να αποφύγουμε, ωστόσο αποτελεί κλήρο της ανθρωπότητας, αφού η χαρά και η λύπη βαδίζουν χέρι χέρι στη ζωή. Πόνος και παθήματα, σωματικά και ψυχικά, προσωπικά και κοινωνικά, ταλανίζουν την ύπαρξή μας και μας φτάνουν πολλές φορές στα όριά μας. Ανάγκη λοιπόν, να κάνουμε κουράγιο και με ενεργητική υπομονή να αντιμετωπίσουμε αυτές τις περιστάσεις, βοηθώντας και τους συνανθρώπους μας που δοκιμάζονται.

Προς το παρόν όμως, σας περιμένει ένα μικρότερο πάθημα, αφού πρέπει να διαβάσετε τους αρχικούς χρόνους του ρ. *πάσχω*, *ἔπασχον*, *πέισομαι*, *ἔπαθον*, *πέπονθα*, *ἐπεπόνθειν* και να συμπληρώσετε τα κενά με τις λέξεις που σας δίνονται στον κατάλληλο τύπο: *απάθεια*, *πένθιμος*, *νηπενθής*(=αυτός που δεν προκαλεί λύπη), *πάθημα*, *πασχίζω*, *πάθια*, *αντιπάθεια*, *πένθος*, *παθητικός*, *συμπαθητικός*, *Πάσχων*, *μνησιτήμων* (=αυτός που θυμίζει παθήματα, δυστυχίες), *ιδιοπαθής*, *παθογένεια*, *πολύπαθος*, *εμπάθεια*, *παθιασμένος*, *πάθηση*, *περιπαθής*.

1. Το *Ἄσμα ηρωικό και ...* είναι μια ποιητική σύνθεση του Οδυσσέα Ελύτη, αφιερωμένη στον πρώτο νεκρό ανθυπολοχαγό του ελληνοϊταλικού πολέμου.

Γιάννη Μόραλη, Προμετωπίδα στο βιβλίο του Οδ. Ελύτη, *Ἄσμα ηρωικό και ...*

2. «Η λεπτότητα της φύσης, ο αρχαιοελληνικός πολιτισμός και ένας νέος τρόπος έκφρασης ενέπνευσαν τον ..... δέκατο πέμπτο αιώνα, την καρδιά της Αναγέννησης, κατά την οποία η τέχνη αποτελούσε την ευγενέστερη απασχόληση, παρακινούσε την πνευματική δημιουργία, προκάλεσε τον σχηματισμό μιας νέας αντίληψης για τη ζωή, έδωσε έμφαση στον άνθρωπο και στα συναισθήματα και έθεσε, με τρόπο απόλυτο και ξαφνικό, τα θεμέλια της νεότερης εποχής».

Μαγδαληνή Τσεβρένη Από την *Καθημερινή*

Άνοιξη Σάντρο Μποτιτσέλι

3. Η απόδοση δικαιοσύνης χωρίς εκδικητική ..... είναι δείκτης ποιότητας του ανθρώπινου βίου. Αν δεν αποδοθεί δικαιοσύνη, συνετή, νηφάλια, αμερόληπτη, δεν κατορθώνεται συνοχή της κοινωνίας. Και δίχως κοινωνική συνοχή αποκλείεται νομοτελειακά η ανάκαμψη, αποκλείεται η ελπίδα για ιστορική επιβίωση.

Χρήστος Γιανναράς Από την Καθημερινή

4. Το ..... γίνεται μάθημα, λέει πολύ σοφά ο λαός.

5. Ο Χριστός ..... είναι ένα θεατρικό έργο της βυζαντινής περιόδου, που τοποθετείται στον 11^ο-12^ο αι. και παίχτηκε στο Εθνικό Θέατρο το 1964, σε σκηνοθεσία Αλέξη Σολομού.

<https://www.youtube.com/watch?v=OAR9bxiKEdM>

6. Η φράση *Σαν νά 'χαν ποτέ τελειωμό τα ..... κ' οι καημοί του κόσμου*, από *Το Μοιρολόγι της φώκιας*, είναι χαραγμένη στην προτομή του Παπαδιαμάντη στη Σκιάθο.

7. Τα ..... είναι μια ποιητική συλλογή του Κώστα Καρυωτάκη

Πίνακας Γιώργου Κόρδη
Μια εικαστική ανάγνωση της ποίησης του Καρυωτάκη

8. «Η σχέση της ποίησης και της πραγματικότητας κυμαίνεται συνήθως μεταξύ περιστατικής συμφωνίας και διαφωνίας, συμπάθειας και .....

Δ.Ν. Μαρωνίτης Από το *Βήμα*

Πίνακας Νίκου Εγγονόπουλου

9. Πάρθεν Κ. Π. Καβάφη

*Αυτές τες μέρες διάβαζα δημοτικά τραγούδια,
για τ' άθλα των κλεφτών και τους πολέμους,
πράγματα .....· δικά μας, Γραικικά.*

*Διάβαζα και τα πένθιμα για τον χαμό της Πόλης
«Πήραν την Πόλη, πήραν την· πήραν την Σαλονίκη»...*

Πίνακας Σοφίας Αμπερίδου

10. Ο βασανισμένος στην προσωπική του ζωή λογοτέχνης, Γεώργιος Βιζυηνός, τελείωσε τη ζωή του στο Δρομοκαϊτειο, εξαιτίας μιας ψυχικής ....., που τον ταλάνισε.

<http://www.youtube.com/watch?v=Qypox3AVfoI>

11. Στο θεατρικό έργο *Το .....* ταιριάζει στην *Ηλέκτρα* ο Ευγένιος Ο'Νηλ, επεξεργάζεται το μύθο της *Ορέστειας* και τον μεταγράφει σε μια σύγχρονη τριλογία, αποκαλύπτοντας τη διαβρωμένη εικόνα της αστικής τάξης που κρύβεται πίσω από ένα άγογο προσωπείο.

12. ...κι η φρίκη δεν κουβεντιάζεται γιατί είναι ζωντανή γιατί είναι αμίλητη και προχωράει~ στάζει τη μέρα, στάζει στον ύπνο ..... πόνος, γράφει ο Γιώργος Σεφέρης στον *Τελευταίο Σταθμό*.

Χαρακτικό Βάσως Κατράκη

13. Έτσι ο τρανός, ... Δυσσέας προσευκόταν,
καθώς την κόρη φέρνανε στη χώρα τα μουλάρια.

Οδύσσεια, ραψ. η, στ. 1-2 Μετάφραση Αργύρη Εφταλιώτη

Jean-Charles Cazin, 1890 Ο Οδυσσεάς στο ακροθαλάσσι

14. Όταν μιλούμε σήμερα για ελληνική παράδοση, βάζουμε στο νου μια πνευματική και ηθική εξέλιξη μακρόσυρτη και πολυποίκιλη, με πλήθος διακλαδώσεις που μπλέκονται αναμεταξύ τους και συχνά αντιστρατεύονται η μια στην άλλη, μα δημιουργούν ωστόσο ένα σύνολο ενιαίο, με θαυμαστό πλούτο μορφών. Φτωχός λοιπόν μας φαίνεται ο ζήλος των διανοητών που ..... να περιορίσουν την παράδοσή μας σ' ένα μικρό διάστημα χρόνου, έξαφνα στις τρεις γενεές του 5ου αιώνα π.Χ., όσο κι αν είναι περίλαμπρη και καταπληκτική και μοναδική στην ιστορία του κόσμου η πνευματική συγκομιδή της κλασικής εποχής.

Από το δοκίμιο του Γιώργου Θεοτοκά *Παράδοση και Ελληνικότητα*

15. Κύρια επιδίωξη των στωικών φιλοσόφων, ήταν η κατάκτηση της αταραξίας, της ....., η απαλλαγή δηλαδή, από τα πάθη της ψυχής.

Στωικοί φιλόσοφοι

16. Οι ασθένειες των οποίων τα αίτια δεν μπορούν να εντοπισθούν, χαρακτηρίζονται .....

Ο Ασκληπιός και η Υγεία επισκέπτονται μια πάσχουσα γυναίκα(4ος αιώνας π.χ.).
Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά

17. Η αλλοτρίωση του προσώπου είναι μία όψη της κοινωνικής ..... της εποχής μας.

Πίνακας Γιάννη Γαΐτη

18. Ο Θεόδωρος Κάστανος (1888-1932) υπήρξε ένας ..... δάσκαλος, εισηγητής του Σχολείου Εργασίας.

19. Τὸ Μέγα Σάββατον δέ, μικρὸν μετὰ τὰ μεσάνυκτα, ἡ μήτηρ ἐξύπνισε τὸν Εὐαγγελινὸν καὶ τὴν Μόρφω, κ' ἐνῶ ἐσήμαιναν διὰ μακρῶν οἱ κώδωνες, ἐπῆγαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ἐψάλη τὸ «ὦ γλυκύ μου ἔαρ» καὶ ἄλλα ἀκόμη ..... ᾄσματα.

Παιδική Πασχαλιά Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη

Απαντήσεις

1. πένθιμος
2. περιπαθής
3. εμπάθεια
4. πάθημα
5. Πάσχων
6. πάθια
7. Νηπενθής

8. αντιπάθεια
9. συμπαθητικός
10. πάθηση
11. πένθος
12. μνησιπήμων
13. πολύπαθος
14. πασχίζω
15. απάθεια
16. ιδιοπαθής
17. παθογένεια
18. παθιασμένος
19. παθητικός